૩૫૭૨

धर्मवीर

गौडबंगाळा धीपति गोपिचंद चरित्रना

॥ तदंन नवा गायंन ॥

स्वरुथान जुनागढ:

श्री गुर दत्तात्रय आर्य सौराष्ठकर:

વસંત વિલાસ નાટક કંપની

ને માટે

રચી પ્રસીધ્ધ કરનાર જોષી મોહન લાલ [illegible]

પ્રત ૧૦૦૦

[illegible] હકના [illegible] સર્વ હક

સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સુરત.

[illegible] પ્રેસ [illegible] છાપી ને પ્રસીધ્ધ કરી [illegible] નંબર ૧૮૦

સંવત ૧૯૪૫ — સને ૧૮૮૮

કિંમત ૦...૨...૦

माहाराजा गोपीचंदनां तदन

3502

नवीन गायन.

રાગ-કલ્યાણ.

(શ્રી જગત્પતિ પ્રભુ આપ સન્મતિ. એ રાગ.

કરૂં વિનતિ વિનયથી , કરજોડીને હૃદયથી.
કૃપાધના સ્વીકાર, વાર. વાર કહું કથા—ટેક.
અલ્પ વિનંતિ ઉર ધરજેનું, અપરણ સરણ દયાળ.
જગત કરણ ભય હરણ પરણ તવ રહીયે સબળા બાલ.
દુઃખ વિદારણ તારણ ભવથી જગકારણ જગરાય (૧)
કામ ક્રોધ મદમોહ નીવારણ અકળીત તુંજ મહીમાય કરૂં૦ (૨)
જગ વ્યાપિક સ્થાપિક જગત્રાતા દાતા બુધી અનુપ.
આગમ નિગમ ગતમત બહુનામી સ્વામીનહી જગભૂપ કરૂં૦ (૩
કરૂકરૂણા કરૂણા ભુ કૃપા બધી કાપીપાપ અમાપ.
જયજગસ્વામી અંતરજામી અવિચલ નામી આપ કરૂં૦ (૪)

નાટયા રંભે સ્તવન કરૂ હું મુસકા રૂઢ મોરાર,
સરસ્વતિની કૃપા થકી સૌ પાત્રો પામે પાર. કરૂ० (૫.
ઉમા ઉમેશ રમે સરમાં ઇચ્છીત વર આપો ઇશ,
માત અંબીકા આધ્ય સકતીને ચરણે નમાવું સીશ. કરૂ० (૬)

પ્રવેશ ૧

બેહેરાગ ગજલ.

સમાલો તેરી અદાકો જરા સનોતો સહી. એરાહ

તપો આ રાજ્ય સદા વિશ્વમાં અખંડ પ્રભુ
હમેશ સાંતિ વ્રતિ દેશમાં વધારો વિભુ. તપો ૧
બેંગાલો દેશ સમો દેશ નથી પ્રથ્વી પરે
સ્વધર્મ કર્મ નિતી ન્યાય તો સદાયે વરે તપો ૨
યજ્ઞો શુક્રારતિ દેશો દેશમાં વિશેસ વળી
ચલાવો રાજ્ય કાજ ન્યાય કેરે પંથે પળી તપો ૩
ન કલેશ લેશ કદી રાજ્ય દ્રશ કોઇ કરે
શુણીને આપ નામ ઠામ ઠામ શતરૂ ડરે તપો ૪
થયોન આપ તુલ્ય ભુપરે ભુપાળ કદી
સુગુણ સિલ રૂપ સૂ કહું વિશેસ વદી તપોં ૫

(કંસનીગો જાયછે ને સેનાપતિ નિચેનું ગાયન ગાતો ગાતો લસ્કર સહિત દાખલ થાયછે.)

રાગ—પીલુ—તાલ—લાવણી.

હાલોને શીંગ શીકાર હો સીરદાર જમીરા,

ચ્યાજ મીરાં ભોમી ચ્યાસાથે સૂણજો ચીત લગાય;
માણુસ મારે રોજ કોસવો, ફળ લાખેણો ખાય. હોસીરદાર. ૧
પ્રથમ ભાગ પાહાડો કે માંહી, એહો મારગ રોક;
ગામ ઉજાડયો ગોર કોસવો દુઃખી શેહેરકે લોક. હોસીરદાર. ૨
સેજા મીઠી કામની સરે, હુકીચ્યન કંઠ લગાય;
રાજા સેં મીઠા રાજવીસવો, સીંગા ચડે શીકાર હોસીરદાર. ૩
ઘોડા ઉપર ચડલે વોસરે, લે નાંગી તલવાર;
બાલક્રીસ્ણકી કીરપાસે તુંમ લો દુશમનકો માર. હોસીરદાર. ૪
ગોપીચદ--દેશ હમારો દૂર હેસરે ગોડ બંગાલો શેહેર;
મેં તો રાજા ગોપીચંદને લીયો સીંહને ઘેર. હોસીરદાર ૫

પ્રવેશ ૫

(સિંહનો શીકાર કરવા સિંહને જગાડે છે.)

ગોપીચંદ—થારો સુતો સિહ નિશંક જગાદે સિંહની;
સિંહણી—રાજા સિંહાને મત છેડ કર મે બીનતી.
ગોપીચંદ—ખડી રહે તું સિંહની થારા સિહને દેહો જગાય;
લગા મોરચા રજપુતાસે, અબ કાં ભાગી જાય. થા૦
સિંહણી—તું ચ્યાદમ બીચ રાજ વીશારે ચ્યો જગલ બીચ સેર;
તૂરતહી તોડે મોરચા સરે જીણુમે રતીચ્યન ફેર-રાજા.
ગોપીચંદ—ફેર ફેર તું ક્યા કહેસ થારા સિંહને લેઉ ઘેર;
ગામ ઉજાડયો ગોર કોસવો ઉણુ[illegible] ઘેર-ચ્યા૦

સિંહણી—વેરછે થારો આગલોસરે ફેર પછી પસ્તાય ;
ઘેર આઉં કે કામનીસતું બેગગીલોને જાય--રાજા.
ગોપીચંદ—સુતોસેર નિશંક પાહાડમેં જબ જાગેજબ મારૂ ;
ટુકીયન છોડું જીવતો સરે ટુક ટુક કર ડારૂ--થારો.
સીંહણી—નામ લેવે ટુકકો સતું મારે ઝાલ ઉઠે સબ અંગ
સુતો સેર અબ જાગસેતો કરે રંગમે ભંગ—રાજા.
ગોપીચંદ—રંગમેં ભંગ ચમકતી લાલી તું તીરીયનકી જાત.
તારા ખાવદા પંજા ચાલશે રજપુતા દે હાથ—થારો.
સીંહણી—સિંહ લડે રજપુતસે પીર કયા જાને કયા હોત,
બડે બડે જોધ્ધો જંગલ બીચ કીતને ગયે શીર ખોત.
ગોપીચંદ—બડે બડે જોધ્ધો જોરાવર મારા સીંહને હાર.
હાથી છોડ હથઆર ચલાવાં, છાતી બીચ કટાર—થારો.
સિહણી...કહાડ કટાર ધરો કમ્મરમે, કરો શિરોઈ મ્યાંન ;
ઇતની ખેર કરોં તુમ રાજા, સાહેબ બચાવે જાન--રાજા.
ગોપીચંદ...જાન હમારી નહી હે નારી, મત કરના મગરૂર ;
લગી ચોટ શીર શેરકીસ્તું રાંડ ભાગજા દુર--થારો.
સિહણી—દુર ભાગકે કાહામેં જાઊં લડું શેરકે સંગ ;
સનમુખ આય મોરચા ગાંડા કરાં ફોજમેં જગ--રાજા.
ગોપીચંદ...તીરાયા લડે ખાવીંદકે આગે જીવે જીતનો પ્યાર ;
લગી ચોટ શીર શેર મરનકી તું ઓર કરેગી યાર--થારો.
સિહણી...ઓર યારકું આગ લગાવુ જો જુરે ભરથાર ;
સતી હોકર સંગ ચલુંગી જલુ ઉનકે લાર—રાજા.
ગોપીચંદ...થારો સુતો શેર નિશંક જગાદે સિંહણી.

(સિંહને જગાડે છે.)

રિ હણુ...જાગો જાગોરે જગલરાં રાજવી, જાગો જગલ રાજવીસ.
ફીર ક્યા તુજ નીંદ ચડ આયો ગોપીચંદ રાજા,
તોરણ આયો બીંદ, જાગો જાગો રે.
ચડઆયો ગોપીચંદ રાજા અઓદસ ઘાલ્યો ઘેર;
અબ સુતેસે નાસરે સરે, યે પેલી બસાપો બેર–જાગો.
દલ પર દલ ચડે અતિભારી, તેરી એકલી જાન;
દો દો હાથ કરો રાજાસે સો શીકર ભગવાન--જાગો.
સીતેર લાખ ફોજકો માલીક, વો ગોપીચંદ રાજા.
એક ચોટમે અમર ડગાવે, અધર બજાવે બાજા--જાગો.
સન્મુખ આય મોરચા માંડયા, તોપ ધરી ફીર ન્યારી;
સેલ ધમાં કામે સુણયા સવો, કર ઘોડે અસવારી–જાગો.
(સિંહ જાગેછે ને ગોપીચંદ ભાલાવતી મારેછે.)

એશાકારી...ખડા બાધ જદ પડા જમીનપર, લગા શીશ ભાલા;
મતકરનાં પરતીત રાંડકી મારા શેર હે ગઈ તાલા.
જાન બચા કર ચલી જંગલમેં જગડેસેં હારી;
બાર કોશ ફીર દેગઈ આડા, પરબત ઓર ઝાડી.
નાલે નાલે ફરે ભટકતી, જોબન મદ માતી;
જલજા આ તેરી પ્રીત સજનમેં જાતીતી મારી.
ઇસ જંગલમે આગ લગાઉ, આજ રહું ન્યારી.
મારા શેર જબ હુઇ બીરાની જીતાઠી હારી,
ગોપીચંદને દેખા તમાશા સબ દુનયાંકુ આયા હાંસા;

તીરીયાકા જગ જુઠાં પાસા, કરદે મો કાલા-ખડા બાઇ.
ફીર ફોજ જદ ગોપીચંદકી, ક્યા કહેતા ભાઇ;
રાંડ જાતસે કર કર મોહબત, કયા કીસને પાઇ,
લડે ફોજ બીચ સેર સયાંને, કેરી વે લડાઇ.
રાંડ ખડી જદ દેખે તમાંસા, પાસ નહી આઇ;
લગી ચોટ સીર શેર મરમકી ખાય ગઇ મુરછાઇ.
મરતાં શેર જદ અવાજ કેહેતાં, તેરારાજમેં સુખીજ રહેતાં,
મેં કીસીકું દુઃખ નહી દેતા; રહો બોલબાલા-ખડા૦

प्रवेश ३.

ઇંદર સભા ની ગજલ,

રાણી...હે સખી મુજ પ્રાણ નાથ કયાં બીરાજી આ
તુરત ખુસી ખબર લાવજી કેમન આવીઆ
દાશી ... બાઈ આપનો હુકમ શીર ચડાવી ને
તુર્ત ખબર લાવું બાઈ સધ્ય આવીને
રાણી ... હે સખી મુજ કાજ પુષ્પ કંચુકી તુ લાવ
ઓઢણી સુચોકની એની લાવને ઇહાં
દાશી ... છો મુજ શીર છત્ર બાઈ આપ સદગુણી
આ સુગંધી હાર પુસ્પ ઓઢણી બની
રાણી ... હેસખી મુજ હાર લાવ ઓપતો ઘર

સ્વાંમીનાથ આવશે શ્ટગાર હુ કરૂ

દાસી ... ધન્ય દીવસ બાઇ આપ હુકમને લઇ

તુરત હાર આપનો લઇ આવુ ત્યાં જઇ

રાણી ... સોળ શ્ટગાર આજ હુ સજ કરી રહી

તો હજી મુજ પ્રાણુનાથ આવીઆ નહી.

રાગ મેવાડો.

પિયુ છાયી બસંત બહારરે, ખીલીચાંદની આકાશ; ટેક

છાયે વ્ટક્ષ મનોહર સુંદર ખીલે પુષ્પ અપાર,

સારસ મોર બપૈયા બોલે કોયલ કરત ઉચારરે...બીલી. ૧

સુક સારીક સંવાદ સુણુતાં થાય રદય બહુ સાંત,

મેના મગ્ન થઇ મન પ્રરતિ તેમ ખુસી હું કાંતરે=ખીલી. ૨

વ્ટક્ષ પ્રિયગુ શલકી સર સાલજ વંશ વિશેષ,

ગુંજા ફળ લપટાયે સ્થાણુ રોહિણુ મદન નરેષરે=ખીલી. ૩

પ્રુલે પ્રુલ ગુલાબ ચમેલિ જાઇ જુઇ અશોક,

મલયા ગરને માલતી પીયુ દેખી ટળેશોંશોકરે=ખીલી. ૪

વ્ટક્ષો સાથ વિટાઇ વેલી માણે પતિથી મોજ,

ક્રીડા તેમ કરૂં તમ સંગે બાગ કુવારે હોજરે,=ખીલી. ૫

હોરી.

ફાગનકે દીન ચાર એ રાગ.

ઓપીચંદ-ખીલી બસંત બહાર પ્રિયા જોને કુંજમનોહર બાગ ફરીને-ખીલી. ૧

આમ્ટ મોહર શરભ્રમર માળને ધનુંષ તણો ટંકાર=પ્રિયા જોને ૨

વ્ટક્ષ અસો અશોક સસોક પ્રિયામમ માધવિ સુખ દેનાર=પ્રિયા. ૩

મધ્ય જલાશય શપરીય સોબીત ઉડત અનુપ કુવાર=પ્રિયા. ૪

હિન્ડી.

શણી—પ્રિતમ પ્રાણુ પ્રાણુ થકી મને પ્યારાં
સીરછત્ર આપ જીવન મમ ધારા
પુરણુ પ્રેમી આપ પ્રાણુ પતિ મહારાં. પ્રીતમ. ૧
રમ્ય ઉપવને બિરાજો પ્રાણુ નાથ,
પ્રિયારતી કામ શોભીત જ્યમ સાથ,
હું સુખી દઇ આપને મુજહાથ । પ્રિતમ. ૨
બકુલ વિથી મહી કોકીલા કીલોલે,
રદય હર્ષ ધરી મયુર અતિ બોલે,
લેહેર પવનથકી વ્રક્ષ સા ડોલે પ્રિતન ૩
કુસુમ હાર પ્રિયે ગુથુહું ઉમગે
સયરપી આપ કંઠ રહુ આપસંગે,
ક્રીડા કામ કરૂ આપ સંગ રંગે. પ્રીતમ. ૪

પ્રવેશ ૪

ગોપીચદ પોતાની માતાને રડતી જોઈ કહેછે.

ગોપીચદ ... મેનાવતી માતા નીર ભર્યોરે થારા નેનમે
મેનાવતી ... ગોપીચંદ લડકા બાદલ બરશી કનચન મેલમે
ગોપીચદ ... કયુ માતાં તુ ઊનમતી સરે બીતકી રહેત ઊદાસ
જો કોઇ કહેવે જીભ કટાવુ કરૂ દુસ્મનકો નાસ મેનાવતી
મેનાવતી ... ના બેટા મે ઉનમતી સરે ના કાંઈ રહુ ઊદાશ
રત પલટી બાદલ ચડગો સરે આબ બરશનકી આશ ગોપી

ગોપીચંદ ... નાં બાદલ ના બીજલી સરે ના કોઇ બાજે વાવ
થારે મન ચીંતા ઘણી મને સાચી બોલ બતાવ — મેનાવતી

મેનાવતી ... સાચ કહેસે સત ડગેસને જુઠ કહે પત જાય
ઝાંઝ પડી દરીયાવ બીચમે અવગીય ગોથાં ખાય — ગો૦ પી૦

ગોપીચંદ...ઝાઝ પડી દરીયાવમે સરે; કરદશેં પેલેપાર;
માર હટાવું નીરને સમે કર નાંગી તલવાર =મેનાવતી

મેનાવતી...મ્યાન કરો તરવાર નેસ; તુમ ધરો જમીન પર હાથ;
કાયા નગર સુનો પડગેસને; આપનો બીરદ સંભાલ.—ગોપી.

ગોપીચંદ...મેરો બીરદ બસે તન તેરે જો કછુ આગ્યા પાવું;
માતા હુકમ ફીરૂ નહિ પીછો તુરતહી હુકમ ઉઠાવું—મેના;

મેનાવતી..મુજે ભરોસા પુત્ર તીહારા તુહે આગ્યાકારી;
રાજપાટ સપનેકી માયા જીતો જમ દુવારી =ગોપીચંદ
લડકા જોગી હોજારે તજદે રાજને

ગોપીચંદ...માનુ રાંજ કરનદે, જોગી મત કરરે મા મેનાવતી
બારા બરસકી ઉમર મેરી. મે કયા જાનુ જોગ.
ચરચા કરે મુલકકે માંહી હસે શેહેર કે લોક=માનુ.

મેનાવતી... મેરા બચન ફીરે નહી પીછા ઓ મુરૂખાંકી બાત,
તેરી સુરત તેરા બાપકી સવો જલબલ હો ગઇ ખાખ—ગો,

ગોપીચંદ...તેરા બચન ફીરે નહી પીછા જાયા પુત સપુત,
દો જુગ રાજ કરનેદે માતા ફીર જોગી અવધુત =માનું,

મેનાવતી... પાવ પલકા નહીં ભરસા. કરે કાલકી બાત
કયા જાણુ કયા હોવેસરે. ઉગમને પરભાત =ગોપીચંદ,

ગોપીચંદ—દીન ઉગે દાતણ કરૂ ઓર નીતકો દેઉં દાન.
ખટ દરસનકો ભાવ રાખુ ને, બિપ્ર વધાવુ માન—માનુ,

મેનાવતી...દાન દેવે ફળ ક્યા હોવેસરે' ધન દોલત ઓર માયા.
અસલ ફકીરી લે લે લડકા, અમર હોય તેરી કાયાં =ગોપી.
ગોપીચંદ ...કાયા અમર કરૂ એક છીનમે, કછુઅન લાગેવાર ,
પેહેલે પરણુ પદમની સરે. વિલખે રાજકુમાર , માનુ,
મેનાવતી—તીરીયા જાત જગતમે જુઠી સુનરે ગોપીચંદ .
જનમ મરણુસે હોજા ન્યારો કટે ચોરાશી ફંદ, —ગોપી.
ગોપીચંદ—કટે ચોરાશી ફંદ જીણુમે ક્યા ક્યા નિપજે શાર,
શીતેર લાખ ફોજદલ બાદલ હુભો કરે પુકાર =માનુ,
મેનાવતી ...કરે પુકાર એક નહી થારો અપણે અપણે કાજ.
મામો થારો દેખ ભરથરી તજયો ઉજેણી રાજ =ગોપીચંદ.
ગોપીચંદ તજયો ઉજેણી રાજ ભરથરી આયો ગોરખનાથ,
દો જુગ રાજકીયો પ્રથીપર ગયો ગુરૂકી લાર...
મેનાવતી...ગરૂ દેવનકો દેવ હોવેસરે' ધરો ઉણીકો ધ્યાન
જન્મ મરણસે હોજા ન્યારો, બાંચો બેદપુરાન...ગોપી
ગોપીચંદ...ભવર પડયો ભવસાગર માંહે, જામે નીર અપાર
અવ ઘટ ઘટ ઓરનાવ પુરાન. કીસબીધ ઉતરે પાર—મા
મેનાવતી...ધરો ધ્યાન ગુરૂકો લડકા જુઠો સબ સંસાર,
સતકી નાવ ધરમકા નેજા જીનો જમ દુવાર ગોપીચંદ
ગોપીચંદ—ક્યુ જનુની તુ જોગ લેવરાવે દુજો નહી હે ભાઇ.
બડે બડે રાજનકી લડકી ક્યું મુજકુ પરણાય—માં
મેનાવતી—બડે બડે રાજનકી લડકી સંગ ચલેગી નાંઇ,
શહેર બંગાલા રાજમે બેટા તેરી ફીરે દુવાઇ . —ગોપી,

કીયૌન કહે બીચાર માંજી કીઓન કહે બીચાર.
એરે બગાલા રાજ છુડાઇ સુખનહી દીનાસગાર. ટેક.
જનમ જનેતા દેતા મુજકુ નહી પાયો ઝેર.
જોગપીનાકે જનુની મેરી કરતી મુજપર કેર.
રોઇ મરેગી રાણી મેરી બેન જુરે પરદેશ.
ઓડ બંગાળા સબરૂવે માંઇ દેગે ભગવાવેશ.
ફાની દુનીઆ છોડ દુંમે જાવું ગુરૂ કીસાર.
અલક પુકારૂ જંગલ જંગલ છોડ ચલુ સંસાર કીઓન કહે.

प्रवेश ५

રાગ=પીલુ—તાલ—દીપચંદી

ગોપીચંદ —અમર કરોરે કરૂં બંદગી, ગુરૂ, જંલધર નાથ;
પેલા પુતલા જલ ગયાં રે, પીતા સુધારે કાજ,
જલ બલ મીલ ગયા રે, તમે રે ઘર રહા સંગ રાજ =અમર
દુસરા પુતલા જલ ગયા રે મેનાવતી મેરી માય;
હાથ જોડીને કરૂ બંદગી, લરી લરી લાગુ પાય=અમર.
તીસરા પુતલા જલગયા રે, સન્મુખ ખડી મરનાર;
પહેલાં હું પરણો પદમની, વીતીલખે રાજકુમાર—અમર,
ચોથા રે પુતલા જલગયા, રે ચંદ્રાવતી મેરી બેન;
રોસ ભરી ચિંતા કરે રે, ભર ભર આવે નેન=અમર.
પાંચમારે પુતલા જલગયા રે, ઉગ્રસેન મગરૂબ
ગાંમ ઉજાડયો ચોરકોરે, જેમી હુવો તબ રૂપ =અમર.

છઠા પૂંતલા જલગયા રે, ઉભો કરૂ રે પુકાર
શરણે પડયો ગુરૂદેવ કરે, અબ ચાહેનો માર=અમર
સાતમા પુતલા થીર રહા રે, મોતી રહે મન ધીર;
સાચો સોઈ બચ ગયો રે, રાજા રંક ફકીર=એમર.

જાલંધર...બારા બરસકી ઉમ્મર બચ્ચા, ગોડબગાલે રાજ કરો;
તુમ રાજા મેં જંગલ જોગી, તેરે મેરે કયાં કામ;
રાજ કરો ગાદી ઉપરે, લીઓ ગુરૂકા નામ

ગોપીચંદ ...ના ચાહીએ મુજ દોલત માયા, ના ચઈએ મુજે ગામ,
હાથ જોડીને કરૂ બિનતી ગુરૂ સુધારો કામ,

જાલંધર...તુજકુ ચેલા ના કરૂ સરે. સુણ રાજા મેરીબાત,
કયુ તુ મેરે, પાવ પડત હે, કયુ જોડત હે હાથ, બા૦

ગોપીચંદ...બગવામે ભગવાન બસત હે, ગુરૂ, દેવનકો દેવ,
આપ તરે ઓરનકુ તરે, કરૂ તમારી સેવ. બા૦

રાગ—પીલુ...તાલ—લાવણી.

સુણો જલધર આપ નીરજન જી. તુમ ગુરૂ મેં ચેલા તેરા,
પડી આજ દરીયાવ બીચમે, પાર લગા બેડા મેરા.
તીરીયા જાત જગતકા ફંદાજી, તીન લોક ઉસને મોહ,
માત પીતા ઓર બેનજ બંધુ ન્યાત જાત સગા સોહ
રાજ મરભ અગીમાંત ગરભ થાજી, પાપ પુન્ય પ્રગટ હોય
જમીન ઓર આકાશ બીચમે; ગયા નહી સોબત દોય;
એ સંસાર ભરા દીલ સાગર. જામે મચ્છી કાટે પેરઈ;
ખડા પાલપર કાલ પુકારે રૂપ ધરા જેસે બોઈ.

સાખી.

ઘુરા કાલકા ફંદા, મેને છોડા રાજ સબ ધંધા,
એ બંદન બણુ હે ગહા નહીં તાગ જલ ઘેરાં, પડી૦
ધરમ રાજાને ધજા ચડાઈજી, શિરપર આકર કાલ ખડા,
જબ ચુકે તબ મારે સોટા જયુ ચીડીયાં બીચ બાજ પડા;
કાયા દેહ રચ્યાં ઉસ મટીકા બના ઘડા.
લગે ઠેસ જદ ઉઠે એસ, જદ તુટે તર જયુ તડા તડા.
બ્રહ્મા બીસનુ માહાદેવ થાજી ઈ તીનુસે કોન બડા;
ઉણુકે આગે વો નહી ચુકે, જાય આંસનપર દીયા અડા.

સાખી.

ઘુરી કાલકી ફાંસી, વો ભૂક્ત મરે ચોરાસી
કાંહાં મથુરાં કહાં કાસી, ચાર ખુટ ફીર ગયા ફેરા, પડી
સતજુગમે હીરણાકંસ રાજાજી, માહાદેવને બરદાન દીયા.
સાત દીપનવખંડ બીચમે, સબ પૃથ્વીકા રાજ કિયાં,
દ્વાપરમેં દુરયોધન રાજાજી, જીને અધર સીંગાસન હાથ લીયા,
આયા કાલ જદ પડા ધરણપર ઘડી એક ફીર ન જીયા
ત્રેતામે રાવણ થા રાજાજી સબ દેવનકો કેદ કીયા,
મેઘમાલા દોઈ ભરતે પાણી ચંદ્ર સુરજ જળ તેજ દીયા,
કુરમ ભરે કલજુગમે રાજાજી સબ યાદવ અભિમાન કીયા,
આયાં કાલ જદ પડા ધરણપર મર ગઈ ગોપી ક્રોડ છેયા.

સાખી.

ચાર જુગકી કહી કહો નાશ. અબ કયા રહી,
માયા કીશીકે સંગ નહી ગઈ ઘુર નહી તાગ જહાંજલ ઘેરા–પડી

સુણો નાથ એક અરજી મેરી, ગુરૂ બીના કૈશે મુગતી
બડે મુનીયે વિસ્વામીત્ર સબદેવન મીલ કીની ભગતી;
શુક્રાચાર અસુર કે દાતાજી, બચાં લીએ જુગતા જુગતી,
ગોરખનાથ ભરથરી રાજા રાજ છોડ ભયો મુગતી,
કહેતે મોતીલાલ સભામે અખંડ કરૂ તેરી ભગતી,
કર દુસ્મનકો નાશ ભવાની અરજ સુણો મેરી શકતી.

સાખી.

ભક્ત તુમારે તારે, સબ અસુરનકું મારે
ઢુંડ ઢુંડ કર મારે, ગુરૂ ઉઠી જોગકી જો લેહેર. પડી૦

પ્રવેશ ૬

ગોપીચંદનો મેહેલ=રાણીતથા દાશીઓ ઉંઘેછે ને ગોપીચંદ જોગીને વેશે દાખલ થાયછે.)

ગોપીચંદ... (પ્રવેશ કરીને)

આનંદી આનંદી કરે માઇ કર દુસ્મનકુ ચુર,
આનંદીકે બાગમેસરે, લંબી બડી બજુર;
ચડે સો ચાખે પ્રેમરસ ઓર પડે સો ચકનાચુર,
જાગેકે મન ચુરમાસરે, સુતે કે મન ધુલ આનદી.
અલેક પુકારે છે] (દાશીએ એકાએકજ બકી ઉઠે છે.)

રતનાદેદાસી...સુન બાલક જોગી મેહેલ ને અલેક જગાવનાં,

ગોપીચંદ...રતનાદે બાંદી ભીક્ષા ધરમકી લાવનાં,
જોગી ખડાહે બારણે. લાંડી ભીક્ષા ધરમકી લાવ.

ધુપ પડે ધરતી તપેસરે, સુરજ રયો છાંય,
ગુરૂસે વિનવું માને ભીક્ષા ધરમકી લાવ રતનાદે.

રતનાદેદાશી...મેહેલાંદા મારગ છોડદે જોગી હયાંસ હોંજા દુર,
ભુખ્યો હોય તો માંગ લે, થાગ કરૂ દારીદ્ર દુર;
કયા મુજે આરતી મેહેલા ,અન ધન લક્ષ્મિ પુર સુન૰
(એટલું કહી જોગીને મેહેલ પાસે ઉભો રાખી રાણીને ખબર દેછે ,
(રાણી નીદ્રાવશ થએલી છે રતનાદે જગાડે છે.)

રાગ—પીલુ—તાલ=દીપચંદી.

નાદે—ચાલો બાઇ આપ બારણે જોગી અલેક જગાવે હૈ.
અલક જગાવેને રાગ મચાવે, ઉભો કરે પુકાર;
માઇ બાપ વો કહુઅન કેવે, દીસે રાજકુમાર ચાલો,

સાખી.

સુણ રાણી પાટમદે આવ ઉઠ બારણે. જોગી. અલેક જગાવેહે
લોભકો નહી આકાશ જીણે સબ છોડી જગતકી આસ ;
માગતા હે ભીખ્ખ સો બીના લીયો જાવે હૈ,
પાટમદેરાણી—સુણ હે રતન જીબાનકી જતન કર,
આજ ભાંગ ખાઇ કે, ક્યાલી બાંઇહે;
બતાવતી હે, વારવાર કંથ મેરા વોતા બાઇહે,
જબાન કયુ હુઇ બાવરી રાજા તો ગયે શીકાર;
બખત ભઇ આણેકી કર અપણો કામ બેઠી ગુણ ગાવેસી
[રાણી એકદમ મેહેલની બારઆરી જોગીને જોઇ અજાએબથાય છે]

ખાટમદે...જોગી શારી સુરત મારા રાજાની,

શારી સુરત મેગ રાજકીએવો ખેલણુ ગયા સીકાર;
બોલી સુણું જો જુ દોડી, આઇ મેહેલ કે બાહાર જોગી.
ભીક્ષા માંગે મહેલમેં સરે ઉભો કરે પુકાર;
સુરત લાગે સ્વામીનીશ, મારે રાજ કીયુણી યાર જોગી.

રાગ બનજારે.

કેમ ભેખ ધર્યું પતી મહારાજે ભથાર પ્રાણના પ્યારા.
પીયુ આપ વિનાં ક્ષણ મારી વિતેછે અતી દુઃખ કારા,
નાથ નાથ થસો ક્ષણ ન્યારા ભરથાર. ૧
જળમીન તણી જે પ્રિતિ તેમ આપ સાથ મુજરીતી.
છો કાંન્ત આપ રહીઆજા ભથાર. ૨
શોભીરત્નીગી મહેલમાં દેખી પ્રગટે ઉર જ્વાળા.
શીરપર વરશે દુઃખ ધારાં (ભથાર પ્રાણનાપ્યારાં) ૩
જોઈ દંડ કમંડલ જ્યારે દીલ ખાખ થાએ મુજત્યારે.
તજી થસો પીઉ ન્યારાં ભથાર. ૪

. સાખી...પીલુની...તાલ...દાદરો.

ગોપીચંદ...ભયે મન જોગી હો ભયે મન જોગી...ટેક

ખ । ડું મેહેલકી બાહાર, કરતા હું પુકાર;
સુણીયો અરજ મેરી' અટલ રહો તેરા રાજ.
ભયે સબીસરે મેરા કાજ, આબાદાની તેરીસદા ખુસી મેરી;
હાજર હોવેસો લાવ ભીક્ષા માઈ, મુજે હોતી હે અવેલ બાર

ખાટમદે—હોતી મે અવેર, ભયે કછુ નહી દેર,
માંગતાહે ભીખ, સો ખેરમેં ક્યા કર
જાનુમેં ના ભોગી સો : આજ ભયો જોગી,

ગલે અલ મુંગ છાલા, અંગ ભસ્મ લગાઇ હે,
પલકમે મુલુક ઉડાઇ દીનો' બન ઉલટો ફરીયાદ'
એક ઘીનમાંહીહુ બંગાલેકા રાજ' જીસેછોડા સબજગતકી આશ
ત્રીયાકુ ફંદે ગયો માઇ હે=હો= ગોપીચંદ.

ગોપીચંદ= રાજપાટ રાણી શેગુરૂકી આજ્ઞા લીખા લેખ સોઇ બીચારા,
સોચ ક્યા કરૂ પુરવે પુન્યસે કરીહે મુનીઓ સેવા.
ગ્યાનભારથી કૃપાસે ગ્યાન મીલાહે પુછો તો પીરોઇ,
બ નીકે શેડુગકે સીપાઇ ગમે કેસે ફીરૂ.
ઈસ જગ તમે જુઠમ જુઠ લગીહે લુટમ લુટ,
નહી બચે જાન રાણી મરી, શોગ મે ક્યા કરૂ ભગો.

પાટમદે—વાહ વા કુંવર ગોપીચંદ છબાન તેને બુરી કહીહે હો ગો.

લાવણી'

પાટમદે...સુનુ રાજા મને પાખંડા ભેદ બતાગોવે'
ગોપીચંદ—માઇ મેને બ્રહ્મ ગ્યાન ગુરૂસે પાયોવે;
પાટમદે—કાહાં બ્રહ્મા કહાંહે વીસ્નું કાહાં હે આદેશ સંન્યાંસી,
તીન લોકમે રાજ ઉસીકા જો કૈલાસે વાસી;
ચેલા કીયા પાખંડીને, ડાર ગલેમે ફાંસા=સુનુ રાજન.
ગોપીચંદ—ઇશ્વર બ્રહ્મા ઇશ્વર બીસ્નુ ઇશ્વર શંકર દેવા,
અગમ નીગમકા ઉનકુ શુઝે જીનસે લખ રહા નેવા;
હાથ જોડકેકરૂ બીનાતી ગુરૂ દેવનકો દેવા...સુનુ માઇ.
પાટમદે ...તેરા ગુરૂકુ પુછો એસા બીના પુરષકી નારી;
બહાકુ સાધીજો બોલે, બીસ્નુ કે ઘર રાની,

માહાદેવ સંગ સોહે પાર્વતી, ડહાંમે અંગ નીશાની=સુણ,
ગોપીચંદ...મેરા ગુરૂને એસા બતાયા, કીણસે બોલો નાઈ;
બ્રહમા બીસ્નુ માહાદેવને, સારી શ્રષ્ટી રચાઈ;
બિના નાર નહી નરકી પેદા, મેલડકા તુ માઈ=સુણ.
પાટમદે...માઈ માઈ મત કર માનુ તુછે રાજકુમાર:
એક દીન રાજા તુ હનો સરે, તુમ પુરૂષ હમનાર,
ચેલા કીયા પાખંડીને, છોડ ચલે સંસાર=સુણ રાજા.

રાગ—પીલુ=તાલ—લાવણી.

પાટમદે૦...રાજા હમસે હસ બોલો' ચાલો મહેલાં માંહી.
ગોપીચંદ...માઈ માનું બીક્ષા ઘરમકી લાવ, ગુંરૂકી આગ્યા નાંહી.
પાટમ૦...કાંધે લીના ડંડ કમંડલ કાં લીની મ્રગછાલા;
કોન ગુરૂ ઉપદેશ બતાયો કીણે પૈનાઈ માલા

ઝુલ

ગુરૂકા નામ બતાવો. જોગયે કેસે ગાવો બીક્ષા માગણ આયા
છીન્ને મેરી કાયાને=રાજા હમસે,
ગોપીચંદ...ડંડ કમંડલ દીયા ગુરૂને ઉણે પૈનાઈ માલા,
સેલી સંગી નાદ બજાવુ ઓઢણકુ મ્રગછાલા,

ઝુલ

ગુરૂને ગ્યાન બતાયા રસ્તા જબસે પાયા ગુરૂ દેવનકા દેવ હર
મે ઉનકી સેવાવે... માઈ માનુ.
પાટમદે—તેરા ગુરૂકુ આગ લગાઉ તુસે બતાયો ગ્યાન
બાર બરસકી ઉમર તેરી, તે રાજા નાદાન

ઝુલ

જલંધર કહીએ મેરી જનમકા મેરા મેરી બીક્ષામે હરી લાજ,
ગુરૂકુ આગ લગાઉવે .. રાજા હમસે,

ગોપીચંદ—(ગુસે થઇ)

ચલબે રંડી નહી કામકી, મુખસે બોલ સંભાળ
મુક્તિકે દાતાર જલંધર, ઉનકું દેતી ગાલ

ઝુલ

જલતીહુ મેરી કાયા. ગરબકાં બાન ચલાયા ધાંકરી બાગે હાથી
રાંડ તુ જોબન મદમાતી== માઇ માનું,

બાઇમદે...મેરા જોબન બહોત જોરાવર તું જોગી બન આયા
જયું જયું સુરત દેખુ તેરી, છીજે મેરી કાયા

ઝુલ

માય તુને કેસે તોડી બીછડ ગઇ મેરી જોડી અગમે હો જવાલા
સુનેહિ ગોડબંગાલે== રાજા હમસે,

ગોપીચંદ...ગોડ બંગાલો રાજમેરા માઇ દીયો વિપ્રને દાન,
રમતાં જોગી હસકર પુજો બડે જુગતમે માન,

ઝુલ

બંગંકર લાવુ મે ફેરી બડેગી માયા તેરી.
ગુરૂ આનગા મેરા અબતો ભયા સવેરાવ...માઇ માનું

બાઇમદે...હુવા સવેરા માંગે ફેરા, કીયુએ બોલે નાંધ,
બેટા મેરા આવ હોવેગા બાર પંથોકે માંધ,

ધુન

પકડ લઈ તેરા પલ્લા' કેસ તને તાડ તેવાં' આપકુ મેજ્યુ'
પાતી જનમકે મેરે સંગાતીવે... રાજા હમસે'
ગોપીચંદ—તેરે જનમકી તુહી સંગાતી. મેરે જન્મ મેં જોગ;
ઇસ બાતમેં નકા નઈ હે. હમ શહેરકે લોગ

ધુન

જોગીકી તુહે માતા, લીખારે લેખ બીધાતા કલપતી ક્યુ.
તુ મનમે જોગ મેરે લીખા કરમમેરે માઇ માનુ
પાટમદે... લીખા લેખ સાચી બીધાતા ક્યા કરતા કીરતાર.

૩ ધુન

૨ જો ઘર રહેતી આપકેસ તો. ઓર મીલે ભરથાર.
૪ સુણો માઇ રાજન રાજન દેશકે આવે રાજન આપકુ મેં હું પ્યારી
૫ રહેતી અટલ કુવારી... રાજા હમ
ગોપીચંદ... અટલ કુવાંરી વતીસરે જો જન્મે સો મરજાય,
હમકુ અમર કીયાંડુ ગુરને ક્યુ મનમેં પસ્તાય,

ધુન

ગુરૂહે બાલ હમારા જ્ઞાનકા કીયા પસારા. તેરા ગુન મોતી મારે
પરમપદારથ વો પાવેવે... માઇમાનું
[આટલુ કહ્યા છતા ગોપીચંદ નહીં માનતા ફરી એક વાંર રાણી

જાનુની જીઓરે ગોપીચની એ સાહ

રાણી.—નવબોલો એવું નાથજી નલ્યો ભેખનુ નામજી
રાજકરો રંગ મોહોલમાં કોણે કાધું આ કાજજી નવ. ૧

ગો.—રાજા તારાને હું શું કરું જુઠો સારો સંસારજી.
અલખજગાડિ વન એખસો જેથો પ્રામુ ઉધારજી. નવ. ૨

રા.—નામ સુણ્યું રે જ્યારે નાથજી જવાં વનમાં આપજી.
હૈયુ ભરાઇ થાએ રાખડી પીયુ પામુ સંતાપજી નવ. ૩

ગો.—સૌક તજો દેસ્વાણી સુંદરી નીસદીન જપ હરી જાપજી.
અંત કાળે જવું એકલુ શાથે પુણ્ય ને પાપજી. નવ. ૪

રા. જોગ દીધા કોણું રાજવી કોણે ફાડયાં ગન કાનજી.
કોણે ભમાવી પીયુજી મતી ભ્રમ છેક નાાનજી. નવ. ૫

રા.—જોગ પેહેરાવ્યો મેનાવતી ગુરૂ ઝનો ઉપદેશજી.
નાથ જળંધર નાથજી બોલ્યુ સબ્દ આદેશજી. રાજ ૬

રા.—કલ્પ કર્યું આજુ કથડાં મુજ જીવતર જેરજી,
આપ જતાં મુજઉપરે નાથ થાસે બહુ કેરજી નવ. ૭

ગો.—છઠી તારે સુકેનહી અંકાર લારજી.
અધાર આવી આજ ફરે નીરમેલુ નીરધારજી રાજ. ૮

રા.—આરત થયો સુખ ચંદ્રતો દુઃખ આવ્યુ અપારજી,
કુસમ કુનીસમ કાયડી ખીલેલી કરમાયજી નવ. ૯

ગો.—પ્યારી ન્યારી હવ થાનકી ભીક્ષા દેદે તું માઇજી.
પુત્ર કળત્ર કોના નથી, જુઠી છોડો સગાઇજી રાજ. ૧૦

રા.—નાથ નથી નથ દીસુ નથી હું નીરલજ નારજી,
વણ અપરાધે છોડો નહી. અબળાનેન આધારજી નવ. ૧૧

ગો.—જીવ જાતુંના ના લાખુનહી જેછે જન્મદાતારજી
તુજ સમી રાણીને દેહે જન્મ નકરૂ ખુવારજી રાજ. ૧૨

રા.-સુખ સહુ તમસાથ છે દુઃખ આપજો દુરજી
પ્રાણ રક્ષક હુ સત્વાં કરૂ, રહી આપ હજુરજી નવ. ૧૩

ગો.-કરન વિક્રમ હે કામ'. ગુરૂજીરોષે ભરાયજી.
ધુપ પડે ધરતી તપે વાયુ અગનીનો વાયજી ધજ, ૧૪

રા.-છોડી અલખ અલબેલડા આવો રાજ દુવારજી,
ઉભી અરજ હું કરૂ પડી નેણુ નીરની ધારજી. નવ. ૧૫

રાગ=ધ નાથી નાસ લાવણી'

રાજા રાજા ખડા પુકાર જોબન મદમાતી,
જોગી હોકર ચલ જંગલમે દેખ જલે છાતી,
મેહેલાં નાચે અલે જ... દો ઉસકા કાહેનાં.
માતા કહે કર ભીક્ષા માગે કેશે કહું બેનાં.
બીના પુરૂષ ત્રીયાકા જુગમે જુઠા હે રેહેનાં,
જયુ જયુ સુરત દેખુ તારી, ભર આવે નેના,
દોલત માયા માલ ખજાનાં સબી લુટાદેનાં,
જોગન હોકર ભસ્મ રમાઉ ઇસ રાજાકે સગમે જાઉં
જનમ સંગાતી= જોગી હોકર,
બારા બરસકી ઉમરે તેરી સુનતા દીલજાની.
અગીયાર બરસકી ધરમે ત્રીયા, ચડતી જવાની.
સાસુ કહે મેરા નાસ બોલતી. ઉલટી જબાની,
સહેર ભરમાણા સબી કુબાંયા, હિરાદીયા પાની.
રાજપાટ ઔરમુલુક પરજના કીયા ધુલધાની,
રાજા જોગી હુતા પલકમે કરમકા નાદાની,

સુણો રાજા એક અરજી મેરી તેરે બીના મેરી સુનીકચેરી
દીવા નહી બાતી= જોગી હોકર,
કબસે જોગી ભયા જલંદર જનમકા ફેરી,
કોઇ જનમકા માગે બદલા આન લીયા બેરી;
હાથ જોડને કરૂ બિનતી, સુણો અરજ મેરી,
તુમ જોગી મેં હોઉગી જોગન રહું સંગત તેરી,
નાલે નાલે ફીરૂ ભટકતી, સદા રહું ચેલી;
ધુની પાનીકી સેવા કરૂગી, ઓર ફીરૂફેરી;
કહો સામી મે કહાં જાવુ ઉસ રાજકો જો નહી પાવુ
ઝુર ઝુર કે મે મરજાઉ, રાજાબીના સુખ કેસે પાવુ,
સીંગાર પે સબ કીસે બતાવુ; રહું ગુગુ ગાતી=જોગી
(ગોપીચંદ નહી માનતાં ભીક્ષા માગે છે તેથી રાણી દાસીને
ભીક્ષા લાવવા કહે છે દાશી ભીક્ષા લાવી આપે છે રાણી પાટમદે
બેહોશ થઇ પડી જાયછે,)

प्रवेश ७

(ગોપીચંદ પોતાની બેહેનને ખબર આપવા દાશીને કહે છે=બેન
મહેલમા બેઠી છે, ગોપીચંદ રસ્તામાં અલેક પુકારે છે,)

ગોપીચંદ=ચંપા નીજ રાણી મેલો મારી બેનરો,
સુણકે બાંદી કહુ હકીગત મેહેલા નીચે આવ,
ધુપ પડે ઘરતી તપેરા મારે જલે જમીન પર પાવ,
ધન દોલત માયા નહી માગુ ભીક્ષા ધરમકી લાવ ચંપા

રતનાદે દાશી=જોગી ક્રુણ બરાતું થારી ખાલમે.

બાંદીથારા બાપ રખીસ નહીં મુખમે બોલ સંભાળ;
કોણુ બેન તુ કીસકી બાઇ. કુણ બરાતુ ખાલ.
નાંમ લેવે ગોપીચંદકો ઉઠે બદનમે આગ જોગી૦

ગોપીચંદ...બાંદી મારા બાપ રખીસ થાને લઇ કાલગીયા મોલ.
દીવા મેનરે દાય ચેસને દેખો થારો તોલ
માલ ખાય મસ્તાની હો ગઇ કડવા બોલે બોલ;...ચંપા

રતનાદે દાશી...મેરા બચન ફીરે નહીં પીછો તુજ પર આવે રીશ,
કીતેક જોગી મંગકર ખાતે. ફીરતે દશ બાર બીસ;
સુણતા રાજા ઉગ્રસેન તાસ અધર કટાવે શીશ જોગી૦

ગોપીચંદ... અધર નાશ કટાને વાલાં નહિ પ્રથ્વીમે જનયા;
ના કીસીસે વેરભાવ મારે. ના કીસીસે દાવ;
જાય કહું મારી બેનનેસ, તારો વીર ગોપીચંદ આયા ચપા૦

(ગોપીચંદની બેન. મેહુલમાં બેઠી છે દાશી ખબર આપેછે,]

રતનાદેદાશી-બાઇ ગોપીચંદ આયો ભગવાં ભેખમે.
ઉઠીએ બાઇ બારણુસ મારો આયો ગોપીચંદ, વીર;
જોગી હોકર બના જંગલમે. સુના કરગયો પીર, બાઇ,

ચંદ્રવતી -દાશી રાજ કરેરે વીરા દેશમે.
હે હત્યરી પાપણીસ મારુ એસા બચન સુનાયો!
નામ લેવે તુ ગોપીચંદકા ઝાલ બદન નહીં માંવે દાશી૦

રતનાદેદાશી=જેશી આગ ઉઠી તન નરે તેરી મુજકો જાણુ.
નામ બતાયા નીરખત માનુ સખી દીપા સેલાણુ, બાઇ૦

ચંદ્રાવતી—જોગી જોગી મત કર, દાશી મુખસે બોલ સંભાલ
એતો જોગી દુર દેશકો લુણુ ભરાવુ, ખાસ —દાશી•
દાશી—લુણુ ભરાવુ ખાલમેસ. થાને મારો જીવસે ડાર;
ભીક્ષા માગે બારણેસતો ઉભો કરે પુકાર=બાઈ•
ચંદ્રાવતી=કરે પુકાર એક નહીં પુછે નીસદીન આયો દ્વાર;
એક સુરતકા અનેક જોગી. ફીનમે ફીરે હજાર=દાશી•
દાશી=એક ચંદ્રકો ચંદ્રણેસ, ફીર દુજો ગોપીચંદ;
ત્રીજો ન જોયા પુથ્વી સવો કરેઉજાળો ચંદ-બાઈ•
ચંદ્રાવતી=એક અચુંગો મે સુણી ૧ મવો, જો ઘર હોય ઉછાવ;
કુંજર કશીવા પાલના સવા ધરતી ન ધરે પાત =દાશી•
દાશી=પાવ બલે ધરતી તપેસરે. સુરજ રહયો શીર છાપ;
ભીક્ષા માંગે મેહુલમે વો. ઉભો કરે પુકાર બાઈ•
ચંદ્રાવતી—દળપર દલ ચંદ આતી ભારી, વો બંગાલો રાજ;
છત્ર સંગાસન ચમર ઢલતે, બઠ ચલે ગજરાજ=દાશી•
દાશી=કાનમે મુંદ્રા ગલે ભ્રાત છાલા, શીરપર ભગવાં ભેશ;
સીંગી નાદ બજાવે મુખસે, આદ પુરૂષ આ દેશ-બાઈ•
ચંદ્રાવતી હીંયા કુલકે હું સખ્ખીસ મારો જીવ ધરે નહીં ધીર;
કીસ બીધ દેખું વીરનેસ. મ રે નેણ નથંભે નીર=દાસી
ધુપ પડે ધરતી તપોર રે. જલે જમીનપર પાવ= બાઈ
ચંદ્રાવતી - ઉઠ અ દાશી બારણેસ તું લે સખીયાંને સાથ
કરો આરતી ગોપીચંદકી, પુછો મનકી બાત= દાસી

ગોપીચંદને તેની બેન મેહેલની અંદરથી આવીને એવી નજરે જોયા કરેછે
ગોપીચંદ...ભીક્ષાં ઘાલોની ઉભોં બારણે' મારી બેન સીચાંની-ટેક.
ચંદ્રાવતી...જોગી હુવોરે કોણે કારણે, ગોપીચંદ વીરા=જોગી.

કાં હાથે લીની સેલી સીંગી કહાં ફડાયાં કાન;

બારા બરસકી ઉમર તેરી તુ લડકા નાદાન= જોગી.

ગોપીચંદ...જનમ દીઓ મેનાવતીસરે,કોસબીચ લેઉ બાર,

મુંડ મુડાઇ મેહેલમેં સને કિયો ગુરુકી લાર- ભાગી.

ચંદ્રાવતી—મરજો મા મેનાવતીસરે જીને બતાયો જ્ઞાન;

પુજારે મરજો સત ગુરુ, થારા ફાડયાં છુરીસે કાન જોગી

ગોપીચંદ...કાન ફડાયા મુદ્રા પેહેરી કર લીયા ભગવા ભેખ;

માતા પિતાકું દોષ ન દીજે,લીખ્યો બીધાતા લેખ=જોગી.

ચંદ્રાવતી...કાંહાં બીધાતા લીખ ગઇસરે સતગુરુકા ઉપદેશ;

શેહેર બંગાલા સબી ડુબાયા, કર કર ભગવા બેસ-જોગી.

તેરા ગુરુકું આગ લગાઉ, ઉલટી દીની શીખ

રાજ છોડકે ભયા મશાની ઘરઘર માગે ભીખ -જોગી.

લાવણી.

(ગોપીચંદની બેન તેને ભેખ ઉતારવાને માટે વિનતિ કરેછે)

ચંદ્રાવતી...મેરી અબળાકી ઇતની અરજીજી, સુણ ગોપીચંદરે ભાઇ

માતા મેરી જનમ દુખયારી રોઇ મરેગી માજાઇ=ટેક.

મેરા બાપકું એકઇ બેટાજી, દુસરા મેને જન્મ લીયાં,

પુત્ર બિના પરિવાર સબ્બીરી, જ્યું મંદિર બીન જ્યોત દીવા.
તેરા સુમરન સબ કોઈ કરતાજી; જીણુ જોગીકા ભેખ લીયા.
તેરા બિના અબ સુનરે ભાઈ; મરજાઉંગી ફોડ હૈયા.

સાખી

હૈયા ફોડ મરજાવે! જોગી હુવે બાંકુ. કાં પાવે.
બાપુ ઘર ઘર અલેક જગાવ.
અબ કોણ ઉપાય કરે બાઈ. માતા.

ચલતી.

બોના ભાઈકે બેન ન બોલે જી. જુગમેં નહી રેવે નાતા.
મુચ્છું મુંડાકર સુના મહેલમેં ભુરી કરી જો ધર માતા.
દેખ કસાઈકું દયા ન આઈજી, ફાડી કાન અપના હાતા.
ઈસરાસ મનમે વોઈ લીખાજી. ભુરી કરી જોગી હાથ.
શેહેર બંગાલા સબ્બી ડુબાયાજી છોડ ચલે અન ધન મ.
કોન દેશસે આયા જલંધર કાંહા કરે આમર કાયા.
હાથ જોડને કર વીનતીજી સુણુજે તુ મેરા બાપ.
કાંહાં હે ઉનકી નાત જાત વોહેબણીગેકી નાઈ.

સાખી.

ધીરા તૂ જોગી બનકે આયા અબ કીજે મેરી કાજ.
બાપ તોડી બેનસેં માયા. અબ ભેખ ઉતારોરે બાપ. માતા.

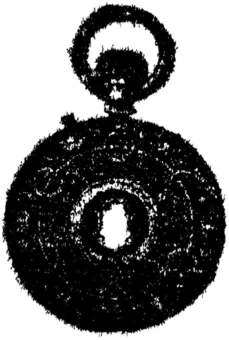
લાવણી

સર્વે પાત્રો.

ખુસરૂ સનમ જા મેરાથી દાનાએતી એ રહા,
ઉર [illegible] આગલ ભજનાચીન. ૧
સ[illegible] મન રંજન કાજ કીધાં [illegible];
એ[illegible] મનના આજ મતી છે છાની,
આર[illegible] આનુભ કામ [illegible] ધરી માની ૨
જે ભુલ ચુક કાંઈ હોય [illegible] કરજો;
કરી મેહેર હમારી પરે કદમ નીત ધરજો. ૩
થયો ધર્મ પર મહારાજ ગાયકવાડ રાજા
થયા નગર વસેનથી [illegible] સમાએ આજો, ૪
કદ જૂતિ વાળી થૈ માત મે[illegible] રાણી.
છે આપ પુત્રને જોય રહી [illegible] સ્યાણી, ૫
સૈ નાટક પાત્રો તણું રહેમની સારી,
ગુરખુશી રાખે દૂર અરજ એ મારી;
વસંતે સેઠ મન સૈ સરસ્વતિ માતા
નીરખળ મતી આપો આશય સકતી જગમાતા,

સમાપ્ત.

જાહેર ખબર,

નાટકનાં ઓપેરા ખુબસુરત કલાચેય આપે શોરાષ્ટ્ર ક્રમ વસંત વિલાસ નાટક કંપની મુકામે મેનેજર જોશી મોહનલાલ આણંદજી પાસે મળશે પરદેશી મંગાવનારને રોકડી કી મોકલ વાં આવેથી ટપાલ ખર્ચના વધુ મોકલવા.

મેનેજર જોશી મોહનલાલ આણંદજી

સહી ફુલચંદ વાળા;

Printed by Mr. Bhavanishanker Ruvishunker
Joshi Surat Ambika Press.